

# สร้างอาชีพจากขยะ



โดย

นางสาวศิริพร นาคสำราญ

นักพัฒนาชุมชนชำนาญการพิเศษ

สังกัด สำนักปลัด

องค์การบริหารส่วนตำบลสะเตียง

อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

## สร้างอาชีพจากขยะ



อาชีพจากขยะ เป็นอาชีพที่มีต้นทุนน้อยที่สุด แทบไม่ต้องลงทุนอะไรมากมาย เพียงแค่มีความกล้า ขยัน ไม่อายทำกินก็สามารถทำได้ แต่ก็เป็อาชีพที่ต้องแลกมาด้วยความเสี่ยงมากมายทั้งอันตรายจาก ของมีคม เชื้อโรค กลิ่นเหม็น ความสกปรก แต่ก็เป็อาชีพที่ช่วยแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ดี เพราะปัญหาขยะเป็นหนึ่งในปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศไทยและทั่วโลก ในแต่ละวันมีขยะเกิดขึ้นมากมายจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ การคัดแยกขยะจึงเป็นวิธีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากจะช่วยลดปริมาณขยะที่ต้องนำไปกำจัดแล้ว ยังสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้คัดแยกขยะได้อีกด้วย รายงานนี้จะนำเสนอแนวทางการคัดแยกขยะและวิธีการสร้างอาชีพจากขยะประเภทต่างๆ อย่างละเอียด การคัดแยกขยะไม่เพียงช่วยลดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม แต่ยังสามารถสร้างรายได้เสริมจากการขายขยะรีไซเคิลได้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม การคัดแยกขยะให้ได้ราคาดีต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และวิธีการที่ถูกต้อง รายงานฉบับนี้จะนำเสนอแนวทางการคัดแยกขยะที่ช่วยให้ขายได้ราคาสูงขึ้น

## สถานการณ์ขยะในประเทศไทย

### ปริมาณขยะและการจัดการ

- ประเทศไทยมีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 27.8 ล้านตันต่อปี
- มีขยะที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์เพียง 27% ของปริมาณขยะทั้งหมด
- ขยะรีไซเคิลมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงถึง 170,000 ล้านบาทต่อปี

### ปัญหาการจัดการขยะ

- การทิ้งขยะแบบไม่แยกประเภท
- ขาดระบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ
- ประชาชนขาดความรู้และความตระหนักในการคัดแยกขยะ
- พื้นที่กำจัดขยะไม่เพียงพอ



## ประเภทของขยะที่สามารถขายได้

การคัดแยกขยะที่สามารถนำไปขายได้มีหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทมีราคาที่แตกต่างกัน ดังนี้

- ขยะพลาสติก
  - ขวดน้ำพลาสติก PET (เช่น ขวดน้ำดื่ม) มีราคาดี ควรล้างให้สะอาดและอัดให้แบน
  - พลาสติก PP, PE (เช่น ถังหิ้ว, กล่องอาหาร) ควรคัดแยกให้ดี เพราะบางชนิดมีมูลค่ามากกว่า
- ขยะโลหะ
  - ครอบอะลูมิเนียม (เช่น ครอบน้ำอัดลม) มีราคาสูงกว่าครอบเหล็ก
  - เศษทองแดง ทองเหลือง และสแตนเลสมีราคาดีกว่าขยะโลหะทั่วไป
- ขยะกระดาษ
  - กระดาษลังและกระดาษขาวดำ (กระดาษถ่ายเอกสารที่ไม่มีหมึกสี) มีราคาดี
  - กระดาษหนังสือพิมพ์และนิตยสารมักมีราคาถูกกว่ากระดาษขาว
- ขยะแก้ว
  - ขวดแก้วใสมีราคาดีกว่าขวดแก้วสีเขียวหรือสีน้ำตาล
  - แก้วที่แตกหรือมีสิ่งสกปรกปนเปื้อนอาจขายไม่ได้

## วิธีการคัดแยกขยะให้ได้ราคาดี

การคัดแยกขยะที่ถูกต้องช่วยให้ขายได้ราคาดีขึ้น โดยมีหลักการดังนี้

แยกขยะตามประเภท - คัดแยกพลาสติก โลหะ กระดาษ และแก้วออกจากกัน เพื่อให้ร้านรับซื้อสามารถนำไปรีไซเคิลได้ง่าย

ทำความสะอาดขยะ - ล้างขยะประเภทขวดพลาสติก กระจ่าง และขวดแก้วให้สะอาด ลดกลิ่นไม่พึงประสงค์และเพิ่มมูลค่า

อัดขยะให้แน่น - เช่น อัดขวดพลาสติกให้แบน หรือมัดกระดาษลังให้แน่นเพื่อลดปริมาณและขนส่งได้สะดวก

แยกขยะที่มีมูลค่าสูง - เช่น ทองแดง ทองเหลือง และอะลูมิเนียม ควรคัดแยกออกจากขยะเหล็กเพื่อขายได้ราคาดีกว่า

หลีกเลี่ยงขยะปนเปื้อน - ขยะที่ปนเปื้อนน้ำมันหรือสารเคมีมักขายไม่ได้หรือต้องถูกทิ้ง

เก็บขยะให้แห้งและสะอาด - เพื่อป้องกันเชื้อราและกลิ่นเหม็น ซึ่งจะช่วยให้ร้านรับซื้อให้ราคาดีขึ้น

## แหล่งรับซื้อขยะรีไซเคิล

- ร้านรับซื้อของเก่า - มีอยู่ทั่วไปในแต่ละชุมชน ควรเลือกขายกับร้านที่ให้ราคาสูง
- โรงงานรีไซเคิลโดยตรง - หากมีปริมาณมาก อาจติดต่อโรงงานเพื่อขายในราคาสูง
- แอปพลิเคชันรับซื้อขยะ - ปัจจุบันมีหลายแพลตฟอร์มที่ช่วยให้ขายขยะได้สะดวกขึ้น เช่น แอปขายขยะออนไลน์



# ประเภทของขยะที่สามารถสร้างรายได้

## ขยะรีไซเคิล

### กระดาษ

- หนังสือพิมพ์: ราคารับซื้อ 3-5 บาท/กก.
- กระดาษขาว-ดำ: ราคารับซื้อ 6-8 บาท/กก.
- กระดาษแข็ง/กล่อง: ราคารับซื้อ 2-4 บาท/กก.
- นิตยสาร: ราคารับซื้อ 3-5 บาท/กก.



### พลาสติก

- ขวด PET ใส: ราคารับซื้อ 15-20 บาท/กก.
- ขวด PE สี: ราคารับซื้อ 10-15 บาท/กก.
- ถูพลาสติกสะอาด: ราคารับซื้อ 5-10 บาท/กก.
- ขวดน้ำยาต่างๆ: ราคารับซื้อ 8-12 บาท/กก.



### แก้ว

- ขวดแก้วใส: ราคารับซื้อ 1-2 บาท/กก.
- ขวดแก้วสี: ราคารับซื้อ 0.50-1 บาท/กก.
- ขวดเบียร์: ราคารับซื้อ 1-3 บาท/ขวด
- ขวดน้ำอัดลม: ราคารับซื้อ 1-2 บาท/ขวด



### โลหะ

- อลูมิเนียมกระป๋อง: ราคารับซื้อ 30-40 บาท/กก.
- เหล็กหนา: ราคารับซื้อ 8-12 บาท/กก.
- ทองแดง: ราคารับซื้อ 150-200 บาท/กก.
- สแตนเลส: ราคารับซื้อ 20-25 บาท/กก.



# ตารางสรุปวิธีการคัดแยกขยะให้ได้ราคาดี

| ประเภทขยะ         | ตัวอย่างขยะ                                     | วิธีคัดแยกที่ถูกต้อง                     | แนวทางเพิ่มมูลค่า                              | ราคาประมาณการ (บาท/กก.)      |
|-------------------|---|--|--|------------------------------|
| พลาสติก           | ขวดน้ำ PET, ถังพลาสติก PP, กล่องอาหาร PE        | ล้างให้สะอาด, แยกประเภท, อัดให้แบน       | ขวด PET ใสมีราคาดีกว่า ควรแยกฝาออก             | 8-15 บาท                     |
| โลหะ              | กระป๋อง อะลูมิเนียม, ทองแดง, ทองเหลือง, สแตนเลส | แยกแต่ละประเภท, ทำความสะอาด, ไม่ปนเปื้อน | ทองแดงและอะลูมิเนียมมีราคาสูงกว่ากระป๋องเหล็ก  | 30-250 บาท (ขึ้นกับชนิดโลหะ) |
| กระดาษ            | กระดาษลัง, กระดาษขาวดำ, หนังสือพิมพ์            | มัดรวมให้แน่น, ไม่เปียกน้ำ, แยกประเภท    | กระดาษขาวดำราคาแพงกว่า กระดาษเปียกหรือปนเปื้อน | 3-10 บาท                     |
| แก้ว              | ขวดแก้วใส, ขวดแก้วสีเขียว/น้ำตาล                | ล้างให้สะอาด, แยกสี, ไม่ให้แตก           | ขวดแก้วใสราคาดีกว่าแก้วสี                      | 0.5-2 บาท                    |
| ขยะอิเล็กทรอนิกส์ | โทรศัพท์เก่า, คอมพิวเตอร์เสีย, สายไฟ            | แยกชิ้นส่วนที่มีค่า, ขายเป็นอะไหล่       | ทองแดงในสายไฟมีราคาสูง, ขายให้ร้านเฉพาะทาง     | 50-500 บาท (ขึ้นกับอุปกรณ์)  |

หมายเหตุ: ราคาขึ้นอยู่กับตลาดและแหล่งรับซื้อ

ตารางนี้ช่วยให้เข้าใจวิธีการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง พร้อมแนวทางเพิ่มมูลค่าเพื่อให้ขายได้ราคาดีที่สุด

## ขยะอินทรีย์

### วัตถุดิบสำหรับทำปุ๋ยหมัก

- เศษอาหาร
- เปลือกผลไม้
- ใบไม้และกิ่งไม้
- เศษผักและผลไม้



### การแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

- ปุ๋ยหมัก: ราคาขาย 5-10 บาท/กก.
- น้ำหมักชีวภาพ: ราคาขาย 30-50 บาท/ลิตร
- ดินผสมปุ๋ยหมัก: ราคาขาย 20-30 บาท/กก.



# วิธีการตัดแยกขยะเพื่อสร้างรายได้

การเตรียมพื้นที่และอุปกรณ์

จัดเตรียมพื้นที่สำหรับตัดแยกและจัดเก็บ

- พื้นที่แห้ง มีหลังคา
- อากาศถ่ายเท
- มีการป้องกันสัตว์พาหะ

อุปกรณ์ที่จำเป็น

- ถังหรือภาชนะแยกประเภท
- ถุงมือยาง
- เครื่องชั่งน้ำหนัก
- อุปกรณ์ทำความสะอาด

ขั้นตอนการตัดแยก

แยกขยะตามประเภทวัสดุ ทำความสะอาดและผึ่งให้แห้ง  
จัดเก็บในภาชนะที่เหมาะสม บันทึกปริมาณและประเภท

การเพิ่มมูลค่า

การทำความสะอาด

- ล้างสิ่งปนเปื้อน
- กำจัดกลิ่น
- ตากให้แห้ง

การจัดเตรียม

- แคะฉลาก
- แยกชิ้นส่วน
- จัดเรียงตามขนาด

การอัดเป็นก้อน

- ใช้เครื่องอัดหรือมัตรวม
- จัดเก็บเป็นระเบียบ
- ประหยัดพื้นที่จัดเก็บ

# ช่องทางการสร้างรายได้

การขายให้ร้านรับซื้อของเก่า

- คีกราราคารับซื้อจากหลายแหล่ง
- เปรียบเทียบราคาและเงื่อนไข
- สร้างความสัมพันธ์กับผู้รับซื้อประจำ
- จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย

การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า

การทำปุ๋ยหมัก

วิธีการทำ

- คัดแยกวัตถุดิบ
- ผสมในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- ควบคุมความชื้นและอุณหภูมิ
- กลับกองปุ๋ยสม่ำเสมอ

การจำหน่าย

- บรรจุภัณฑ์สวยงาม
- แสดงข้อมูลการใช้งาน
- กำหนดราคาตามคุณภาพ

ผลิตภัณฑ์รีไซเคิล

งานประดิษฐ์

- กระเป๋จากถุงพลาสติก
- ดอกไม้จากขวดพลาสติก
- กระจ่างต้นไม้จากยางรถยนต์

การตลาด

- ขายออนไลน์
- จัดแสดงสินค้า
- รับออเดอร์ตามความต้องการ



# การรวมกลุ่มขาย

## ธนาคารขยะชุมชน

1. การจัดตั้ง
  - รวบรวมสมาชิก
  - กำหนดกฎระเบียบ
  - จัดทำระบบบัญชี
2. การดำเนินงาน
  - รับฝากขยะรีไซเคิล
  - แปลงเป็นเงินออม
  - จัดสรรผลประโยชน์



## เครือข่ายการซื้อขาย

1. การสร้างเครือข่าย
  - ประสานงานกับผู้รับซื้อ
  - รวบรวมปริมาณให้มากพอ
  - ต่อรองราคาเป็นกลุ่ม
2. การบริหารจัดการ
  - แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
  - จัดการระบบขนส่ง
  - แบ่งผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม



# ผลประโยชน์ที่ได้รับ

## ด้านเศรษฐกิจ

### รายได้เสริมครัวเรือน

- รายได้จากการขายขยะรีไซเคิล
- รายได้จากผลิตภัณฑ์แปรรูป
- เงินออมจากธนาคารขยะ

### ประหยัดงบประมาณภาครัฐ

- ลดค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บ
- ลดค่าใช้จ่ายในการกำจัด
- ลดการลงทุนในระบบกำจัด

### สร้างอาชีพใหม่

- ผู้ประกอบการรับซื้อขยะ
- ผู้ผลิตสินค้ารีไซเคิล
- ผู้ให้บริการจัดการขยะ

## ด้านสิ่งแวดล้อม

### ลดปริมาณขยะ

- ขยะฝังกลบลดลง
- พื้นที่กำจัดขยะเพียงพอ
- ลดการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อม

### ประหยัดทรัพยากร

- ลดการใช้วัตถุดิบใหม่
- ประหยัดพลังงานในการผลิต
- ลดการนำเข้าวัตถุดิบ

### ลดมลพิษ

- ลดการเผาขยะ
- ลดก๊าซเรือนกระจก
- ลดน้ำชะขยะ

การคัดแยกขยะให้ได้ราคาดีไม่เพียงช่วยลดปริมาณขยะและรักษาสิ่งแวดล้อม แต่ยังช่วยสร้างรายได้เสริมให้กับผู้ที่สนใจ หากมีการคัดแยกอย่างถูกต้อง ทำความสะอาด และจัดเก็บให้เหมาะสม จะช่วยให้ขยะขายได้ราคาดีขึ้น อีกทั้งการเลือกแหล่งรับซื้อที่เหมาะสมจะช่วยให้ได้ราคาที่สูงขึ้น

